

PEDAGOGIA DEL LLEURE

Professor: Josep Pont

Departament de Pedagogia Sistemàtica i Social

Diplomatura Educació Social

A.- OBJECTIUS

En les societats industrials avançades, l'augment del temps lliure constitueix un factor de primera magnitud, éssent tres els aspectes que emmarquen la problemàtica de l'oci en aquests tipus de societat: l'augment del temps lliure, l'impacte sobre una possible ètica de l'oci i els efectes de la innovació tecnològica com a factor d'acceleració del canvi social. En aquest tipus de societats, anomenades "Societats de l'oci", s'obren noves perspectives i possibilitats que es concreten en els àmbits econòmic, social en les relacions socials entre els ciutadans i en l'educació i la pedagogia.

Des de la perspectiva educadora i pedagògica, el curs es centra en quatre aspectes:

1. Conèixer i diferenciar els conceptes vinculats a l'àmbit del lleure.
2. Conèixer i comprendre els principis i estratègies propis de la Pedagogia del Lleure.
3. Analitzar els àmbits d'intervenció específics i no específics de la Pedagogia del Lleure.
4. Detectar hàbits de lleure en la població i dissenyar estratègies de dinamització del lleure per a determinats col·lectius (joves, gent gran).

B. TEMARI

El curs consta de sis temes, centrant-se el sisè en diferents camps específics de la intervenció socio-educativa per el lleure.

1. El lleure en les societats actuals. Anàlisi dels diagnòstics:
“La societat de l’oci”, la “societat de l’informació”, la “societat del risc”
2. Delimitació conceptual: treball, temps lliure, oci i lleure.
3. Història del lleure: moviments del lleure a Catalunya i a Europa.
4. La Pedagogia del Lleure: objecte, principis i mitjans educatius.
5. Àmbits de la pedagogia de l’oci no específics:
 - a) Família, escola, i mitjans de comunicació.
6. Àmbits de la pedagogia de l’oci d’intervenció específics:
 - a) Colònies de vacances
 - b) Tercera edat
 - c) Turisme rural i ecològic
 - d) Drets Humans
 - e) Estades solidàries i cooperació internacional
 - f) Turisme urbà
 - g) Altres àmbits: ludoteques, persones discapacitades

C. METODOLOGIA

El curs es basarà en una avaluació continuada sobre els següents eixos:

1. Classes teòriques i pràctiques sobre els temes proposats (aquestes suposen el 80 % de l’assignatura)
2. Realització d’un projecte tutoritzat (20% del curs) i assistència a les tutories, prèviament concertades pel professor.
3. Realització d’un projecte en grup (màxim 4 persones) sobre un dels àmbits d’intervenció del lleure.
4. Exposició a classe del treball realitzat.

D. AVALUACIÓ

L’avaluació serà la resultant de la valoració dels següents aspectes:

1. Realització d’una prova escrita al final del semestre.
2. Lliurar un projecte escrit sobre la intervenció socioeducativa en un àmbit del lleure. En aquest treball, es valorarà especialment la metodologia utilitzada, la maduresa, i el sentit crític dels alumnes.

E. BIBLIOGRAFIA

- AAVV. (1998). Nuevos espacios de la Educación Social. I.C.E. Universidad de Deusto.
- CUENCA CABEZA, M. (1995). Temas de Pedagogía del Ocio. A: Pedagogía, núm.7. Universidad de Deusto.
- FERMOSO, P. (1978). “Educación, ocio y tiempo libre”. A: Sociología de la Educación. Madrid.
- FRANCH, J.; MARTINELL, A.(1994). Animar un centro de educación social. Barcelona: Paidós.
- GARCIA FERRANDO, M.; MARTINEZ MORALES, J.R. (1996). Ocio y Deporte en España. Ensayos sociológicos sobre el cambio. Valencia.
- LEIF, J. (1991). Tiempo libre y tiempo para uno mismo. Madrid: Narcea.
- PUIG, J. M.; TRILLA, J. (1985). La pedagogia de l’oci. Barcelona: CEAC.
- QUINTANA CABANAS, J.M. (1991). “El tiempo libre como ámbito humano y cultural”, a: QUINTANA CABANAS, J.M. Iniciativas Sociales en Educación Informal. Madrid.

BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA

a) Colònies de vacances

- BARBA, C; BATLLE, J.; BATLLE, R. (1994). Organizaciones infantiles y juveniles de tiempo libre.
- FRANCH, J; MARTINELL, A. (1986). La animación de grupos de tiempo libre y de vacaciones.
- GARCIA HOZ, V. (Cord.) (1991). Iniciativas Sociales en Educación Informal. Cap 6 “El esultismo”, cap. 7 “Agrupaciones juveniles”.

b) Tercera Edat

- ARAMBURU, A. (1989).”Animación sociocultural en 3ª edad. A: AAVV. (1989). Intervención Transformadora en una sociedad en crisis.
- GARCIA MARTINEZ, A; ESCARBAJAL DE HARO, A. (1998). “Hacia un cambio en la percepción sociocultural de la vejez”. A: PANTOJA, J. Nuevos Espacios de la Educación Social. Deusto.

- DE CASTRO, A. (1990). La tercera edad tiempo de ocio y cultura. Proyecto y experiencia de Animación Cultural. Madrid: Narcea.
- DE MIGUEL LÓPEZ, S. (1998). “La educación en la tercera edad: una apuesta por la animación sociocultural”. A: PANTOJA, J. Nuevos Espacios de la Educación Social. Deusto.
- ORCASITAS, J.R.; PADIERNA, A. (1989). “Formación de animadores en tercera edad”. A: AAVV. (1989). Intervención Transformadora en una sociedad en crisis.
- MARTINEZ, G. DE HARO, E. (1998). “Hacia un cambio en la percepción sociocultural de la vejez. A: AAVV. Nuevos espacios de la Educación Social.

c) Turisme rural i ecològic

- OXINALDE, M del Requero (1994). Ecoturismo nuevas formas de turismo en el espacio social.
- CORRALES, L. (1993). Apuntes para la definición y concepto de turismo rural.
- CROSBY, A. (Coord.) (1993). El desarrollo turístico sostenible en el medio rural.

d) Drets Humans

- PAYA SÁNCHEZ (1997). Educación en valores para una sociedad abierta y plural: Aproximación conceptual. Bilbao: Desclée De Brouwer.
- TUVILLA RAYO, J (1993). Educar en los derechos humanos. Madrid: Editorial CCS.
- TUVILLA RAYO, J. (1998). Educación en derechos humanos. Hacia una perspectiva global. Bilbao: Desclée.

e) Estades solidàries i cooperació internacional

- SANTAJULIANA, X. (1998). Experiències de solidaritat i les ONG de Desenvolupament: una aproximació a la participació a les organitzacions no governamentals per al desenvolupament. Diputació de Barcelona.

f) Turisme urbà

ESTEVE, G. (1999). Recorridos urbanos en el tiempo libre. Madrid: CCS.

RESA, G. HERRERO, V. (1996). “Cicloturismo y calidad de vida: el caso de la ciudad de Zaragoza”. A: Garcia Ferrando. Ocio y Deporte en España.

g) Altres àmbits: ludoteques

MARIA AGUILERA, C. (1998). ¡Vamos al museo! Guías y recursos para visitar los museos. Madrid: Narcea Ediciones.

PASTOR, C; PALLISER, M. (1997). “Aproximación a la intervención de los educadores y educadoras sociales en el campo de las personas discapacitadas”. A: Claves de Educación Social.

PUBLICACIONES PERIÓDIQUES

TEMAS para el debate. Monográfico sobre “La sociedad del ocio”, núm 9-10, agosto 1995.

DOCUMENTACION SOCIAL. Revista de estudios sociales y de sociología aplicada. “Tiempo libre, tiempo para educar”. Núm. 55, 1984.

REVISTA CIENCIAS DE LA EDUCACIÓN. Monográfico sobre Ocio y Tiempo libre, núm. 165. 1996.

